

B.Traven

La trezoro de la Sierra Madre

PRI LA TRADUKO

tradukis Hans-Georg & Dorothea Kaiser
laŭ la unua eldono 1927
„Der Schatz der Sierra Madre“
de la eldonejo
Librogildo Gutenberg
en Berlino.

kontrolis Vladimir Türk

aranĝis Hans-Georg Kaiser
Frank Vohla

Finredakto: 01.11. 2022

ISBN: 9783756357838

Enhavtabelo

Capitro 01

Capitro 02

Capitro 03

Capitro 04

Capitro 05

Capitro 06

Capitro 07

Capitro 08

Capitro 09

Capitro 10

Capitro 11

Capitro 12

Capitro 13

Capitro 14

Capitro 15

Capitro 16

Capitro 17

Capitro 18

Capitro 19

Capitro 20

Capitro 21

Capitro 22

Capitro 23

Capitro 24

Capitro 25

GLOSARO

01

La benko, sur kiu sidis Dobbs, laŭordis neniel. Unu el la latoj elrompiĝis, kaj dua lato kurbiĝis malsupren, tial oni sufiĉe rajtigite povis rigardi la sidadon sur ĝi puno. Ĉu li meritas la punon aŭ ĉu oni maljuste kroĉis la kondamnon al li, kiel la plej multaj kondamnoj, kiujn oni kroĉas al iu, pri tio Dobbs en tiu momento ĝuste ne pensadis. Ke li sidas maloportune, li verŝajne rimarkus nur tiukaze, se iu demandus lin, ĉu li sidas oportune sur la benko. La pensoj, kiuj okupis la viron Dobbs, estis la samaj, kiuj okupas tiom da homoj. Estis la demando: Kiel mi povas enspezi monon? Se oni jam havas iom da mono, estas pli simple enspezi monon, ĉar oni povas investi ion. Sed, se oni posedas nenion, estas malfacile kontentige solvi tiun aferon.

Dobbs havis nenion. Oni povas trankvile diri, ke li havis malpli ol nenion, ĉar li havis eĉ ne tutan kompletan vestaron, kiu en limigitaj cirkonstancoj povas esti rigardata modesta komenca kapitalo.

Sed kiu volas labori, tiu trovas laboron. Oni nur ĝuste ne iru al tiu, kiu diras tiun frazon; ĉar li ne havas laboron je disdono kaj ankaŭ neniun povus nomi, kiu serĉas laboriston. Tial li ja uzas tiun ĉi frazon, por pruvi kiel malmulte li komprenas la mondon.

Dobbs estus tirinta ĉarojn kun ŝtonoj, se li estus trovinta tian laboron. Sed eĉ tian laboron li ne ricevis, ĉar ĉeestis tro multaj, kiuj atendis pro tiu laboro, kaj ĉar la indiĝenoj havas ĉiam pli da bonŝancoj ricevi ĝin ol fremdulo.

Ĉe angulo de la *plaza* ŝupurigisto havis sian altan feroŝeĝon. La ceteraj ŝupurigistoj, kiuj ne povis pagi ŝeĝon, kuradis kun siaj kestetoj kaj klapbenketoj kiel neĝomusteloj ĉirkaŭ la *plaza* kaj lasis nemolestata neniun, kies ŝuoj ne estis puraj kiel spegulo. Egale, ĉu li sidis sur unu el la multnombraj benkoj aŭ ĉu li promenis, oni ĉiam molestis lin. Do, eĉ la ŝupurigistoj ne facile trovis laboron, kaj kontraŭe al Dobbs ili estis kapitalistoj, ĉar ili havis ekipaĵon, kiu kostis almenaŭ tri pesojn.

Eĉ se Dobbs havus la tri pesojn, ŝupurigisto li ne povus fariĝi. Ne ĉi tie inter la indiĝenoj. Blankulo ankoraŭ neniam provis purigi ŝuojn surstrate. Ĉi tie ne. La blankulo, kiu en ĉifonoj kaj ĝismorte malsata sidas sur benko de la *plaza*, la blankulo, kiu almoŝpetas aliajn, la blankulo, kiu faras rompiŝtelon, ne estas malestimata de la ceteraj blankuloj. Sed, se li purigas botojn surstrate aŭ almoŝpetas ĉe indiĝenoj aŭ portadus glaciakvon en siteloj kaj vendus ĝin, li sinkus kiel neestimato profunde sub la plej kotan indiĝenon kaj tamen mortus pro malsato. Ĉar neniuj blankulo akceptus lian laboron, kaj la neblankuloj rigardus lin nedeca konkuranto.

Sur altan ferŝeĝon ĉe la angulo sidiĝis sinjoro en blanka kostumo kaj la purigisto ekpoluris liajn brunajn ŝuojn. Dobbs ekstaris, li lante promenis transen al la ŝeĝo kaj diris kelkajn flustritajn vortojn al la sinjoro. La sinjoro apenaŭ rigardis supren, metis manon en pantalonpoŝon, eligis peson kaj donis ĝin al Dobbs.

Momenton staris Dobbs tute perpleksa, tiam li reiris al la benko. Li kalkulis ricevi nenion aŭ eble dek centavojn. Li tenis la manon en la poŝo kaj karesis la peson. Kion havigi por ĝi? Tag- kaj vespermanĝon aŭ du tagmanĝojn aŭ dek pakaĵojn da cigaredoj de la marko *Artistas*, aŭ kvinfoje glason da laktokafo kun *Pan Frances*, kiu estas kutima bulko.

Post certa tempo li forlasis la benkon kaj migris sur kelkaj stratoj malsupren al la hotelo *Oso Negro*.

La hotelo fakte estis nur *Casa de Huespedes*, loĝdomo. En la antaŭa fronto troviĝis je unu flanko la magazeno kun ŝuoj, ĉemizoj, ŝapo, sinjorinaj subvestoj kaj muzikiloj; je la alia flanko estis magazeno kun dratmatracoj, faldeblaj kuŝseĝoj kaj fotografaj aparatoj. Inter tiuj du magazenoj troviĝis la larĝa domtrairejo, kiu kondukis al la korto. En la korto troviĝis la disfalemaj kaj putrantaj lignobarakoj, kiuj formis la hotelon. Ĉiuj ĉi barakoj havis malgrandajn, malvastajn mornajn senfenestrajn ĉambretojn. En ĉiu ĉambreto staris kvar ĝis ok litoj. Sur ĉiu lito kuŝis malpura kuseno kaj malnova trivita lankovrilo. Lumo kaj aero por la ĉambroj envenis tra la pordoj, kiuj ĉiam estis malfermitaj. Spite tion la ĉambroj ĉiam estis mucidaj, ĉar ili ĉiuj troviĝis sur la ebena tero kaj tial la sunradioj povis enpenetri nur iom en ĉiun ĉambreton. Ankaŭ aertrablovo ne ekzistis, ĉar la aero en la korto estis senventa. Tiun aeron la klozetoj, kiuj ne havis gargarilojn, ankoraŭ pli malbonigis. Krome brulis meze de la korto tage kaj nokte ligna fajro, sur kiu staris grandaj ladokonservujoj, en kiuj oni kuiris lavaĵojn, ĉar en la hotelo troviĝis ankaŭ la lavejo de ĉino.

Maldekstre en la domtrairejo, antaŭ ol oni venis en la korton, estis ĉambreto, en kiu sidis la domvartisto. Dua ĉambreto, tuj apud tiu akceptejo, estis ĝis supre fermita per dratreto. Ĉi tie kuŝis konservataj sur la bretaroj la kofroj, kestoj, paketoj kaj kartonujoj de la hotelgastoj. Jen kuŝis kofroj de homoj, kiuj eble nur nokton dormis ĉi tie; ĉar kelkaj de la kofroj kaj kestoj estis kovritaj per multe da polvo. La mono, kiun la gasto havis, sufiĉis nur por nokto. Je la sekva mateno la viro dormis ie ekstere kaj ankaŭ la sekvajn noktojn. Iutage li tiam revenis, prenis ĉemizon aŭ pantalonon aŭ iun alian uzaĵon el la kofro, fermis ĝin kaj redonis ĝin por plukonservado. Kaj iutage la viro tiam

ekvojaĝis. Ĉar li ne havis monon por trajno aŭ ŝipo, li devis migri perpiede kaj ĉe tio ĝenus lin lia kofro. Nun la viro eble estis en Brazilo aŭ antaŭlonge mortis je soifo en dezerto aŭ li mortis sur ĝangala vojo pro malsato aŭ estis mortbatita.

Post jaro, kiam la konservejo por la kofroj estis plena, tiel ke ne plu enmetebis la aĵoj de la novaj alvenintoj, la hotelposedanto komencadis reordigadon. Je la aĵoj troviĝis kelkfoje notfolieto kun la nomo de la posedanto de la kesto aŭ de la kartonujo. Okazis, ke la viro forgesis la nomon, kiun li donis tiam, kaj ĉar li ŝanĝis intertempe sian nomon, li nun ne povis repostuli sian kofron, ĉar li ne povis rememori pri sia tiama nomo. Li certe povis priskribi la kofron. Jen la domvartisto demandis pro la nomo, kaj ĉar la nomo ne estis identa kun la folieto pikita per pinglo sur la kofron, la kofro ne estis redonita al li.

Ofte la notfolieto kun la nomo defalis. Kelkfoje ĝi estis markita nur per kreto, kiu forviŝiĝis. Foje la domvartisto pro hasto forgesis demandi pri la nomo kaj skribis nur la litonombro per blua krajono sur la kartonujon. Sed la litonombro la posedanto de kartonujo neniam sciis, kaj se li estus sciinta ĝin, li apenaŭ retenus ĝin en sia memoro. Dato estis donita neniam.

Estis do neniam konstatebla, kiom longe kuŝis kesto aŭ kofro ĉi tie en la konservejo. La daŭro de la konservotempo estis prijuĝata laŭ la alto de la polvotavolo, kiu troviĝas sur la aĵoj. Kaj laŭ tiu ĉi alto la hotelposedanto povis diri tre precize, kiom da semajnoj jam kuŝadis certa kofro aŭ certa sukersako tie. La konservado kostis neniom. Sed, se la ĉambro fariĝis tro plenŝtopita, oni elprenis la aĵojn, kiuj montris la plej altan polvotavolon. La posedanto traserĉis la enhavon kaj ordigis ĝin. Plej ofte estis ĉifonoj. Okazis malofte, ke oni trovis iun valorplenan aĵon en kofro; ĉar tiu, kiu havas ankoraŭ valorajojn, ne tranoktas en *Oso Negro*, aŭ

li pasigis tie nur unu nokton. Tiujn ĉifonojn la hotelbaraka posedanto donacis tiam al ĉifonitaj hotelgastoj, kiuj almozpetis pri ili, aŭ al aliaj ĉifonitaj homoj ĝuste preterirantaj. Estas ja en la mondo tiel, ke neniu pantalono povas esti tiom ĉifonita, neniu ĉemizo tiom trivita, neniu boto tiom tratretita, ke ne troviĝas iu, kiu rigardas tiun pantalon aŭ tiun ĉemizon ankoraŭ tre bona; ĉar neniu homo surtere povas esti tiom povra, ke alia ne supozus sin eĉ pli povra.

Dobbs ne havis kofron, kiun li povus doni por konservado, eĉ ne kartonujon aŭ papersakon. Li ne sciis, kion meti en ĝin; ĉar ĉio, kion li posedis, li portis en siaj pantalonaj poŝoj. Jakon li ne plu havis jam dum monatoj.

Li eniris en la ĉambreton de la domvartisto. Tiu ĉambro en la antaŭvando, kiu troviĝis en la ĉefa enirejo, efektive havis ĝiĉetan breton, sed neniu uzis ĝin, eĉ ne la domvartisto mem. Sur tiu ĉi ĝiĉeta breto, proksime antaŭ la ŝovebla fenestro, staris akvobotelo kaj kruĉeto el fajenco. Tio estis la komuna akvobotelo por ĉiuj hotelgastoj. En la dormoĉambroj mem ne estis akvo kaj ne akvobotelo. Tiu, kiu estis soifa, devis iri al la ĉi-tiea ĝiĉeta fenestro por trinki. Kelkaj spertaj gastoj, precipe tiuj, kiuj nokte ofte eksoifis, kunprenis tekilobotelon plenigitan per akvo en la dormoĉambron.

La domvartisto estis ankoraŭ tute juna viro, apenaŭ dudekkvin jarojn aĝa. Li estis malgranda kaj magra kaj havis longan pintan nazon. Lia servo etendiĝis de morgaŭ matene je la kvina ĝis vespere je la sesa. Vespere je la sesa la alia domvartisto komencis sian noktoservon. Ĉar la hotelo tage kaj nokte seninterrompe estis malfermita, ne tiom pro la trajnoj, kiuj nur nokte alvenis, se ili malfruiĝis, sed multe pli pro la laboristoj, kiuj ĉi tie dormis en la hotelo kaj havis okupon en la restoracioj aŭ en aliaj negocaj branĉoj, kie la

labortempo finiĝis tre malfrue en la nokto, kelkfoje nur antaŭmatene.

Tage kaj nokte oni vekis iujn en la hotelo, ĉar ĉiam estis iuj, kiuj devis ellitiĝi je iu ajn tempo, ĉar ili devis iri al iu laboro. Tie dormis privataj noktogardistoj, bakistoj, asfaltfaristoj, stratpavumistoj, gazetvendistoj, panportistoj kaj anoj de profesioj, kiuj tute ne lasas priskribi sin per unu vorto. Multaj el tiuj homoj povus lupreni privatan loĝejon, kie ili pli oportune kaj pli pure dormus kaj ne estus en komuneco kun nekonatoj, fremduloj kaj vagabondoj. Sed pro la vekado, pro ilia ĝustatempa laborkomenco, ili loĝis ĉi tie en la hotelo, kie ili povis fidi pri tio, ke oni vekos ilin ĝuste en tiu minuto, kiun ili diris. Ambaŭ domvartistoj estis tre diligentaj homoj. Venis ĉiutage novaj gastoj kaj antaŭaj foriris. Alternoj okazis ĉiutage. Ĉiuj nacioj estis prezentataj, blankaj, flavaj, nigraj, brunaj, ruĝbrunaj vizaĝoj preteriris la giĉeton. Sed la domvartisto, kiu deĵoris, sciis ĉiam, ĉu la viro pagis ĉu ne. Se li dubis, li rigardis tuj en la libron kaj persekutis la viron per la okuloj tra la fenestro, kiu kondukas al la korto, por scii, en kiun ĉambron li kuras.

Ekzistis kelkaj tute malgrandaj ĉambroj, en kiuj estis nur unu lito, relative larĝa kaj kun matraco. La matraco estis ja tre dura, sed la gastoj ne estis dorlotitaj. Tiuj ĉambroj estis destinitaj por du personoj kaj kostis por ĉiu persono peson. Estis ĉambroj, kiujn uzis tiuj, kiuj venis kun ino. Ankaŭ por kelkaj inoj kaj knabinoj ekzistis kelkaj barakoj kun diversaj fiksitaj litoj, kiuj kostis kvindek centavojn. Tiuj ĉambroj havis du pordojn, sed la pordoj ne estis fermeblaj kaj pendis tiel oblikve en la hinĝoj, ke oni eĉ ne povis fermi ilin ĝuste. La litoj de la unuopaj virinaj gastoj tamen havis moskitoretojn, sub kiuj la inoj povis kaŝiĝi kaj senvestiĝi. Precipe la knabinoj de simpla deveno kaj la indiĝenaj knabinoj havas mirigan lertecon vesti kaj malvesti sin sub tiuj retoj kaj sub ili pasigi tiel nevidate la nokton, kvazaŭ ili estus interne de

la masonitaj muroj de domo. Plej ofte estis kuirejaj knabinoj aŭ telerlavistinoj el la restoracioj, kiuj loĝis tie.

La viroj tro devis okupiĝi pri la propraj aferoj, por povi zorgi pri la junulinoj. Kaj la junulinoj loĝis en tiu hotelo, kie ĉio estis tiel malfermita kaj nefermita, kiel tio apenaŭ imageblas, pli sekuraj ol en kelkaj aliaj lokoj prezentataj kiel „Bona familia hotelo“. La ĉifonitaj viraj hotelgastoj estus mortbatintaj la viron, kiu kuraĝus enŝteliĝi al la junulinoj por fari tie iun stultaĵon.

Estis gastoj en la hotelo, kiuj tie loĝis jam du, tri, ja eĉ kvin jarojn. Ĉar ili ĉiam havis la saman dormlokon, kaj loĝis en la sama angulo, ili propradire loĝis same tiel puraj kiel en privata domo. Nur la dormkunuloj kompreneble plej ofte alternis ĉiunokte. Sed okazis, ke kuniĝis sufiĉe da daŭraj gastoj, kiuj plenigis tutan ĉambron por si. La vivo por la viroj estis multe pli libera ol en privata domo. Ili povis veni, kiam plaĉis al ili, sen kolerigi la dommastrinon, ili povis foriri laŭplaĉe sen tio, ke iu okupiĝus pri ili, kaj kiam ili venis hejmen peze ŝarĝiĝintaj, des pli neniu okupiĝis pri ili.

Ŝrankoj ne estis en la ĉambroj. La vestojn oni pendigis al najloj, kiuj estis batitaj en la lignajn vandojn. Kelkaj gastoj, kiuj jam pli longe ĉi tie loĝis kaj havis laboron, pakis siajn dimanĉajn vestaĵojn en grandan lignokeston, kiun ili povis fermi per pendoseruro. Aliaj faris kovrilon el sakotolo, por gardi siajn aĵojn kontraŭ polvo. Ceteraj zigzage tiris ŝnuregon trans siajn pendigitajn vestojn, tiel firme, ke unuopa pantalono eltireblus nur tre malfacile.. Oni ŝtelis malofte ion; ĉar, tiukaze, se iu portis ion sub la brako, la domvartisto rigardis lin misfideme, kaj se la domvartisto eĉ konis la pantalonon kaj sciis, ke ĝi apartenas al alia, la fripono tute ne estus sukcesa. La domvartistoj konis la pantalonojn kaj jakojn de siaj gastoj sufiĉe bone. La domvartisto sidis sen multe da libera loko en sia ĉambro,

ĉar la ejo estis plenpakita per ĉiuj eblaj aĵoj. Malgrandaj paketoj, kartonujetoj, tute malgrandaj retikuletoj kaj tiaj aĵoj, kiuj apenaŭ indis la penon malfermi pro ili la dratkaĝon, ĉar ili estis transdonitaj nur por mallonga tempo ĉi tie. Oni volis transpreni ilin post duono de horo, aŭ iam tiam. Plej ofte oni vere transprenis ilin je la interkonsentita tempo, sed kelkfoje ili kuŝis eĉ semajnojn ĉi tie kaj estis forgesitaj de la posedanto, kiu subite forvojaĝis, eble kiel maristo ĝis la kontraŭa fino de la mondo. Kiam ŝipo ĝuste elveturis kaj mankis ŝipanoj, oni kunprenis tiun, kiu plej rapide estis preta foriri kaj lasi ĉion post si, kiu do foriris tiel, kiel li ĝuste staris tie.

Krome en la malvasta ĉambro estis alta bretaro kun mantukoj, ŝapo kaj lavtukoj el basto por la bangastoj. Oni povis nur duŝi. Ĉiu duŝado kostis dudek kvin centavojn. La akvo estis frida kaj tre limigita.

Krome tie staris bretaro por leteroj kaj diversspecaj paperoj. Ĉion kovris polvo.

Krome tie troviĝis ankoraŭ monŝranko. En tiu oni konservis la valoraĵojn de la gastoj, kiujn dormgastoj transdonis: mono, horloĝoj, ringoj kaj aparatoj, kiuj estis valoraj. Inter tiaj aparatoj troviĝis kompasoj, kampmezuriloj kaj similaj aĵoj, kiujn uzas geologoj aŭ serĉistoj de oro kaj arĝento. Ankaŭ tiaj homoj, kiuj havis tiajn aparatojn, ofte tre enmizeriĝis kaj fine albordiĝis ĉi tie kiel dormgastoj. Ankaŭ fusiloj, revolveroj, kaj fiŝkaptiloj ĉi tie pendadis.

Antaŭ la domvartisto sur malgranda angulo de la tablo, kie estis ankoraŭ loko libera de paperoj, paketoj, kaj skatoloj, kuŝis la granda libro por fremdaj gastoj. Ĉi tien oni enskribis ĉiun hotelgaston. Nur la familian nomon, la litonumeron kaj la pagitan sumon. Kiel la gasto krome nomiĝis, kiun naciecon li havis, kiun profesion, kiun celon, kaj de kie li

venis, ĉio ĉi tute ne interesis la hotelposedanton. Eĉ malpli interesiĝis pri tio la polico, kiu neniam venis por rigardi en la libron. La libro interesis en la plej bona kazo iam la publikan estraron por la kolektado de impostoj, se la hotelposedanto volis pruvi, ke oni taksis liajn enspezojn tro alte. Nur tie, kie multaj superfluaĵoj estas survoje kaj pagataj de la ŝtato, la polico zorgas pri ĉiu sterkejo kaj volas scii ĝis la koloro de unuopa haro de papilo, kiu estas la hotelgasto, de kie li venas, kion li volas fari ĉi tie kaj kien li intencas foriri. La oficistoj alie ja ne scius, pri kio ili okupiĝu, kaj la impostpagistoj baldaŭ eltrovus, ke oni ne bezonas ilin.

Dobbs envenis al la domvartisto, metis peson sur la tablon kaj diris: „Lobbs, por du noktoj.“

La domvartisto foliumadis en la libro, ĝis li trovis malplenan liton, skribis la nomon „Jobbs“, ĉar li ne komprenis bone lin kaj estis tro ĝentila por demandi plian fojon, kaj tiam li aldonis: „Ĉambro sep, lito du.“

„Bone“, diris Dobbs kaj foriris. Li rajtus tuj sterni sin, la ceteron de la posttagmezo, la tutan nokton, la tutan sekvan duan tagon, la sekvan nokton kaj la tutan sekvan antaŭtagmezon ĝis tagmeze, se li intencus tion. Sed li estis malsata kaj devis ĉasi aŭ fiŝkapti ion.

Sed la fiŝoj simple ne mordis la hokon. Donis neniu iom al li. Tiam li vidis iri antaŭ si sinjoron en blanka kostumo. Li atingis lin, murmuris ion, kaj la sinjoro donis kvindek centavojn al li.

Kun tiuj kvindek centavoj Dobbs unue iris al ĉino por tagmanĝi. Tagmezo delonge pasis, sed estis ĉiam tagmanĝo ĉe ĉino, kaj se estas jam tro malfrue, por ke oni povu nomi ĝin ankoraŭ *Comida Corrida*, tiukaze oni nomas la saman manĝon simple *cena*, kaj tio estas tiukaze la vespermanĝo,

ankaŭ tiukaze, se la horloĝo de la katedralo ĵus batis la kvaran.

Tiam Dobbs iom ripozis sur la benko, kaj fine li pensis pri kafo. Li ĉasiris denove certan tempon vane, ĝis li ekvidis sinjoron en blanka kostumo. Kaj la sinjoro donis al li kvindek centavojn. Arĝentomoneron.

„Hodiaŭ mi bonŝancas pri sinjoroj kun blankaj kostumoj“, diris Dobbs kaj iris al la ronda kafostando je la flanko de la *Plaza de la Libertad*, kiu estis plej proksima al la dogan- kaj pasaĝerhaveno.

Li sidiĝis sur la altan koktelejan seĝon kaj mendis glason da kafo kun du kornbulkoj. La glaso estis plenigita jetri kvaronoj per varmega lakto kaj poste per surverŝita nigra varmega kafo, ĝis la glaso estis plena ĝis la rando. Tiam oni metis la sukerujon antaŭ lin, la du belajn brunajn kornbulkojn kaj glason kun glacia akvo.

„Kial vi, banditoj, jam denove altigis la prezon je kvin centavoj?“ demandis Dobbs, ĉe tio li enmiksitis kirlante la monteton da sukero, kiun li ŝutis antaŭe en sian glason.

„La elspezoj estas tro altaj“, diris la kelnero, dum li pikadis per dentopurigilo en sia buŝo kaj tiam pro enuo apogis sin al la kokteleja baraĵo.

Dobbs nur tial demandis por diri ion. Kvankam por li kaj lia speco tio estis grava afero, ĉu la kafo kostas dek kvin aŭ dudek centavojn, sed li ne ekscitiĝis pri la pliigo de la prezo. Se li povis havigi 15 centavojn, li povis havigi ankaŭ dudek centavojn, kaj se li ne povus kunigi dudek da ili, tiukaze mankus ankaŭ la 15 centavoj. Fakte estis do tute egale.

„Mi ne aĉetas lotojn, damne, lasu min fine en paco“, li vokis al la indiĝena knabo, kiu jam dum kvin minutoj svingadis la

longajn sveltajn flagojn de la loteriaj biletoj antaŭ lia nazo.

Sed la knabo sin ne lasis rifuzi tiom facile.

„Tio estas la loterio de la ŝtato Michoacan. La plej alta gajno estas sesdek mil pesoj.“

„Foriĝu finfine, rabisto, mi ne aĉetas lotojn.“ Dobbs trempis sian kornbulkon en la kafon kaj ŝovis ĝin en la buŝon.

„La tuta loto estas nur dek pesoj.“

„Hundido, mi ne havas dek pesojn.“ Dobbs volis trinki gluton da kafo, sed la glaso estis tro varmega, li ne povis teni ĝin en la mano.

„Jen prenu do kvaronon de loto, tio estas du pesoj kaj kvindek.“

Dobbs tre lerte kondukis la glason al la buŝo. Sed kiam li nun volis trinki, li bruligis siajn lipojn, tiel, ke li rapide devis remeti la glason, ĉar la glaso pro la longa atendado ankaŭ por la fingroj fariĝis tro varmega.

„Se vi nun ne foriĝos tuj al la diablo kun viaj ŝtelitaj lotoj, mi verŝos la akvon sur vian vizaĝon.“

Dobbs diris tion ĉifoje kolera. Ne pro kolero pri la negoce fervora knabo, sed des pli pro la kolero, ke li brulvundetis sian langopinton. Al sia lango li ne povis turni sian koleron, ankaŭ ne al la kafo, kiun li zorgeme gardis kontraŭ elverŝiĝo. Tial li turnis sian koleron kontraŭ la knabo.

La knabo ne estis tre impresita. Li kutimiĝis pri tiaj eksplodoj de kolero. Li ankaŭ estis bona komercisto, kiu konas siajn klientojn. Kiu je tiu tempo trinkas kafon kaj al tio povas

manĝi du bulkojn, tiu kapablas aĉeti ankaŭ loterian bileton plej favore de la ŝtato Michoacan.

„Tiukaze prenu do nur dekonan, *señor*. Tio kostas nur unu peson.“

Dobbs prenis la akvon kun la glacia akvo kaj strabis ĉe tio al la knabo. La knabo vidis ĝin, sed ne foriris de sia loko.

Dobbs trinkis gluton de la akvo. La knabo svingadis dum tio siajn flagan faskon kun la lotoj antaŭ lia nazo. Kun subita movo Dobbs verŝis la akvon sur lian vizaĝon, kaj la lotoj gutis pro akvo.

Sed la knabo ne estis kolera pri tio. Li ridis nur, skuis la akvon el la lotoj kaj per duono de supra manplataĵo forigis la akvon de sia ĉifonita ĉemizo. Tiun akvoelverŝon li rigardis kvazaŭ kiel unuan amikecan preparon de negoco ol signo de nepacigebla malamikeco. En lia kapeto fiksiĝis foje la opinio, ke tiu, kiu povas pagi glason kun laktokafo kaj povas manĝi du kornbulkojn aldone, ankaŭ devas aĉeti loton, por denove enspezigi la ekestintajn kostojn per loteria gajno.

La plej granda glaso, se temas pri la enhavo, iam malpleniĝos. Dobbs eldevigis la lastan guton, kiu iel eligeblis, sen devi rompi la glason. Finfine ankaŭ la lasta ero de la belaj kornbulkoj estis surpikita kaj Dobbs pagis sian kvindekon. Li ricevis dudek centavojn en la formo de malgranda arĝenta monero.

Nur tion la knabo ŝajne atendis.

„Aĉetu do duonon de loto de la *Monterrey*-loterio, *señor*. Tio kostas nur dudek centavojn. La plej granda gajno estas dudek mil pesoj. Jen prenu tion. Tio estas bonŝanca numero.“

Dobbs pesis la arĝentan moneron en la mano. Kion li faru per ĝi? Ĉu aĉeti cigaredojn? Li havis ĝuste nun post la kafo neniun emon al cigaredoj. La loteria loto estus pura disipo. Almenaŭ, for estas for. Kaj oni povos esperi kelkajn tagojn. Ja ne daŭros multajn monatojn, sed ĉiam nur kelkajn tagojn ĝis kiam okazos la tirado.

„Nu, donu do vian loton, hundido. Nur por ke mi ne plu devu vidi vin kun viaj lotoj.“

Kun rapida servopreteco la malgranda komercisto ŝiris dudekonon de la flageca lotaro. Estis tute minca papero. Tiom minca, ke la presitaĵo sur la dorsa paĝo estis same tiom forta kiom sur la antaŭa paĝo.

„Tio estas tre bona numero, *señor*.“

„Kial vi do ne ludas ĝin mem?“

„Mi ne havas la monon por tio. Jen la loto. Mi tre dankas al vi, *señor*. Honorigu min ankaŭ venontan fojon.“

Dobbs enpoŝigis la loton sen rigardi la numeron. Tiam li foriris por bani. Tio estis longa vojo. Eksteren de la loko, longan distancon post la *cemeterio*. Tiam malsupren de la monto al la rivero. Antaŭ ol oni venis tien, oni devis salti trans kanalojn kaj flakojn kaj vadi tra marĉaj lokoj.

En la akvo jam svarmis dekoj da indiĝenoj, tiel kiel blankuloj starantaj sur la sama socia rango kiel Dobbs, kiuj vivis de tio, kion aliaj lasis fali. Bankalsonojn havis neniun. Sed ankaŭ ĉeestis neniun, kiu afliktiĝus pri tio. Iris eĉ inoj kaj knabinoj preter tiu ĉi banloko, kiuj ne rigardis tion kiel ion eksterordinaran, ke la viroj ĉi tie banis tute nevestitaj, kaj kiuj ankaŭ tute ne pensis publike ofendiĝi pri tio. Kompreneble, la noblaj usonaj aŭ eŭropaj damoj rigardus tion sub ilia digno preteriri tie. Tiuj staris supre sur la deklivo

kaj sur la balkonoj kaj en la fenestroj de siaj domoj kun altkvalitaj prismaj binokloj kaj observis la banantojn. La damoj, kiuj ne loĝis ĉi tie, sed sur la alia flanko de la *Avenida hidalgo*, en la *kolonia Guadalupe* kaj en la aliaj distriktoj, lasis inviti sin al teo de damoj ĉi tie loĝantaj. Ĉiu damo kunprenis sian prismobinoklon, por – por rigardi la vastan pejzaĝon de supre, ĉar la elvidaĵo de ĉi tie estis rigardinda. Tial la distrikto cetere havis la nomon *Colonia Buena Vista*.

La banado estis refreŝiga, kaj Dobbs ŝparis dudek kvin centavojn, kiujn li devus pagi por la duŝado en la hotelo. Sed ankaŭ la banado tamen havis siajn ombrajn flankojn. Jen la gigantaj kankroj, kiuj sidas en la ŝlimo. Kaj tiuj paguroj pensis de tempo al tempo, ke la piedfingroj de la bangastoj estas bongusta viando, kiu ne malestimindas. Tia pinĉo dolorigas diable, se tia tre aĝa elkreskinta paguro forte kaptis iun piedfingron kaj volas formarŝi kun ĝi.

La rivero dispartiĝis ĉi tie en multajn brakojn. Je unuopaj bordoj sidis la kankrofiŝistoj. Estis peniga negoco, kiu entrepreneblis nur de iu, kiu havas senfinan paciencon.

La kankrofiŝistoj estis plej ofte indiĝenoj aŭ tre povraj mestizoj. La logaĵo estis malnova stinkanta viando. Ju pli ĝi stinkis des pli bone tio estis. Oni surpikis grandan viandobulon sur fiŝkaptilan hokon, kiu estis fiksita je tre longa ŝnuro. Tiam oni ĵetis la viandobulon tre malproksimen riveran brakon.

Tie la bulo kuŝis dum sufiĉe longa tempo. Nun la fiŝisto komencis treege lante retrotiri la ŝnuron al si, tiel malrapide, ke oni apenaŭ vidis tion. Daŭris eternecon ĝis la hoko kun la bulo denove estis ĉeborda. Tiam la ŝnuro plu estis lante altirata sur la malalte leviĝantan ŝliman bordon. Sesĝis dekfoje tio estis vana. Oni devis denove elĵeti la hokon, ofte

kun nova viandobulo, ĉar la antaŭa estis formanĝita, por tiam retrotiri ĝin denove kun senfina pacienco.

La kankroj per la pinĉilo kaptis firme la sekan viandon kaj tenis tiom kramfe la viandobulon, ke ili lasis eltiri sin tiel, ĉar ili ne volis redoni la bulon. Se oni tiris tro rapide la kankron, ĝi ne povis tiom rapide sekvi aŭ ĝi eksuspektis ion kaj eklasis la bulon. Ofte ĝi kaptis la bulon tiom forte, ke ĝi forpinĉis ĝin de la hoko, kaj tiukaze venkis la kankro. Paciencaj fiŝistoj bone enspezis ĉiutage, ĉar kelkaj el la kankroj pezis duonon aŭ tri kvaronojn de kilogramo, kaj la restoracioj pagis konsiderindajn prezojn, ĉar la viando estas tre sopirata de franduloj.

Kiam Dobbs observis la fiŝistojn ĉe la laboro, li pensis, ke tio ne estus negoco por li. Li ne havus la paciencon, kiu necesus por tio. Iu senpripensita hasta moveto incitus foriri la predon. Tiu kankrokaptado postulas trankvilon de la nervoj, kiun Dobbs, plenkreskinta en la tumulto de usona urbego, ne povis provizi, eĉ ne tiukaze, se li ricevus kvin pesojn por ĉiu kankro.

Li reiris ŝanceliĝante en la urbon. La banado kaj la migrado faris lin malsata, kaj li devis zorgi havigi vespermanĝon. Denove estis vane dum certa tempo, kaj li devis akcepti embarasigajn rimarkojn kaj gluti ilin. Sed oni fariĝas dikhaŭta, se oni estas malsata kaj se oni ne vidas alian eblon por ricevi vespermanĝon.

Fine li vidis sinjoron en blanka kostumo. Li pensis, ke rilate sinjorojn kun blankaj kostumoj, li hodiaŭ bonŝancas, ke li provu do denove. Kaj li ĝuste divenis. Estis kvindek centavoj, kiuj sufiĉis por la vespermanĝo.

Post la vespermanĝo kaj post ripozo sur la benko, li pensis, ke estus tute bone, se li havus iom da mono en la poŝo, ĉar

oni ja neniam scias, kio povos okazi. Pri tiu mono li ne pensis sen iu instigo, sed la penso ekaperis, kiam li vidis preteriri sinjoron en blanka kostumo transe sur la alia flanko de la *plaza*. Li tuj iris rekte al li.

La sinjoro efektive metis manon en poŝon kaj eligis kvindekon. Dobbs volis kapti ĝin, sed la sinjoro firmtenis sian kvindekon. Tiam li diris tute seke: „Aŭskultu foje, knabo mia, tian nekredeblan impertinentecon mi travivis ankoraŭ neniam en mia tuta vivo, kaj se iu rakontus tion al mi, mi rigardus tion mensogo.“

Dobbs staris tute perpleksa. Io tia ankoraŭ neniam okazis al li, ke al li iu tiom longe paroladis. Li ne sciis ĝuste, ĉu li plu staru aŭ ĉu li forkuru. Sed ĉar li ankoraŭ nun vidis la kvindekon en la mano de la sinjoro, li havis la impreson, ke tiu kvindeko pli frue aŭ pli malfrue tamen estos destinita por li kaj, ke la sinjoro volas havi nur la plezuron, ĉe tio alkroĉi predikon. La predikon por la kvindeko mi ja tute facile povus kunaŭskulti, mi ja ne devas fari ion gravan, diris Dobbs al si. Kaj tiel li restadis trankvile staranta.

„Hodiaŭ posttagmeze vi rakontis al mi“, daŭrigis nun la sinjoro, „ke vi ankoraŭ ne manĝis. Tial mi donis peson al vi. Tiam mi renkontis vin denove, kaj vi diris, ke vi ne havas dormmonon, pro tio mi donis al vi kvindek centavojn. Iom pli poste denove vi venis kaj diris, ke vi ankoraŭ ne vespermanĝis, kaj mi donis al vi ankoraŭfoje kvindekon. Nun diru al mi la sekvan, por kio vi do nun ankoraŭfoje volas havi monon?“

„Por morgaŭ matene kaj por la matenmanĝo“, rapide diris Dobbs sprite.

La sinjoro ridis, donis la kvindekon al li kaj diris: „Tio estas la lasta fojo, ke mi donas ion al vi. Nun iru foje ankaŭ al alia,

kaj ne ĝuste ĉiam al mi. Tio ektedas min.“

„Pardonu do, sinjoro, mi ne sciis, ke vi estis ĉiam la sama sinjoro. Vian vizaĝon mi neniam rigardis, tion mi vidas nun je la unua fojo. Sed ekde nun mi ne revenos.“

„Por ke vi ankaŭ kun certeco plenumu vian vorton, kaj ne plu molestu min, mi volas doni al vi ankoraŭfoje plian kvindekon, por ke vi havu ankaŭ morgaŭ la tagmanĝon. Sed ekde tiam bonvolu, mi tre petas vin, mem zorgi por via vivtenado, sen mia kunagado.“

„Jen do ankaŭ tiu ĉi fonto estas elĉerpita“, diris Dobbs al si. Kaj li konkludis, ke estus pli bone iom retiriĝi al la kamparo kaj rigardi kiel statas tie.

02

Dobbs trovis en sia dormejo viron, kiu rakontis al alia dormkamarado, ke li volus iri al Tukspam, sed, ke li ne havas vojkunulon. Aŭskultinte tion, Dobbs tuj diris: „Ulo, mi kuniros al Tukspam.“

„Ĉu vi estas boristo?“ demandis la viro en la lito.

„Ne, pumpisto.“

„Bone“, respondis la viro, „kial ne? Ni tute certe povos iri kune.“

Sekvamatene ambaŭ ekiris por traserĉi la multnombrajn naftokampejojn survoje al Tukspam pro laboro. Ili matenmanĝis unue en kafobudo, ĉiu trinkis glason da kafo kaj manĝis du bulkojn, kaj tiam ili ambaŭ ektrotis.

Sed tute rekte oni ja ne povas iri al Tukspam. Tie ne estas fervojo. Nur aviadiloj. Kaj tikaze flugo kostus kvindek pesojn. Sed tie veturas multaj kamionoj al la kampejoj. Iu el ili eble kunprenos onin. Iri piede la tutan vojon ne estas tiel simple. Estas distanco de pli ol cent mejloj kaj ĉiam sub ardanta tropika suno kaj sen multe da ombro.

„Tio estas la plej malgranda zorgo“, diris Barber, „se ni nur unue estus transe de la rivero.“

La transiĝo de la rivero kostis dudek kvin centavojn, kaj tiujn dudek kvin centavojn ili ne volis elspezi.

„Nu, do nenio alia restos al ni“, diris Barber, „jen ni devos atendi la Huasteca-frajtpramon. Tiu prenos nin por nenio transen. Sed tio povos daŭri ĝis la dekunua antaŭ ol iu alvenos denove, ĉar ili ne veturas laŭtempe, sed laŭ la frajto, kiun ili havas.“

„Mi proponas, ke ni pacience sidu sur la muro“, respondis Dobbs. De la matenmanĝa restmono li aĉetis por dek centavoj pakaĵeton kun dek kvar cigaredoj. Fortuno estis je lia flanko. En la pakaĵeto estis bonhava kupono por kvindek centavoj, kiun li tuj interŝanĝis ĉe la cigaredovendisto kontraŭ kontanta mono. Nun li posedis la grandan moneran sumon de peso kaj dek centavoj.

Ankaŭ Barber havis proksimume peson kaj kvindek centavojn kiel vojaĝkapitalon. Ili ja estus povintaj pagi la monon por la pramo; sed ĉar ili havis sufiĉe da tempo kaj ne perdis tempon, ili senprobleme povis atendi la frajtpramon kaj ŝpari la monon.

Ĉi tie ĉe la pramo estis vigla trafiko. Dekoj da grandaj kaj malgrandaj motorboatoj atendis veturgastojn. Specialaj boatoj, kiuj veturis pli multekoste ol la boatoj taksiaj, transportis transen la ŝipestrojn kaj la manaĝerojn de la naftokompanioj, kiuj devis tro rapidi por povi atendi la taksiboatojn. Tiuj ĉiufoje devis kunhavi kvar aŭ ses veturgastojn antaŭ ol ili brue povis ekveturi. Kaj ĉar ĉi tie ĉiam iuj restadis, speciale la laboristoj, kiuj transe laboris kaj ĉi tie loĝis kaj ĉi tie svarmis centope kaj eĉ milope en la matenaj kaj posttagmezaj horoj, estis ĉe la pramo tia vivo, kia sur foirplaco. Jen tabloj, kie oni eldonis tagmanĝon aŭ kafon aŭ frititajn bananojn aŭ fruktojn aŭ enĉiladojn aŭ varmegajn tamalojn aŭ cigaredojn aŭ dolĉaĵojn. Ĉiu vivis de la pramo kaj per la pramo. Aŭtomobiloj kaj pramoj alportis el la urba interno seninterrompan vicon de veturgastoj. Tio deruliĝis tiel la tutan tagon kaj la tutan nokton, sen

interrompo. Transe estis la manoj kaj ĉi tie en la ĉi tiea flanko estis la cerbo, estis la centraloficejoj, la bankoj. Transflanke de la rivero estis la laboro, ĉi tie estis la ripozo, la paŭzo, la plezuro. Transe estis la riĉo, la oro de la lando, la nafto. Transe ĝi estis senvalora. Nur ĉi tie, sur tiu ĉi flanko, en la urbo, en la krutaj oficejdomoj, en la bankoj, en la konferencejoj, en la *All America Cable Service* ricevis la nafto, kiu sur la alia flanko estis tute senvalora, sian prezon. Nafto kaj oro estas ja sen valoro per si mem. Ilia valoro estas difinata nur per multaj aliaj agoj kaj proceduroj.

Preter tiu ĉi pramo migris miliardoj da dolaroj. Ne kiel monbiletoj, ne kiel stampitaj oromoneroj, ja eĉ ne kiel ĉekoj. Tiuj miliardoj pretermigris ĉi tie kiel koncizaj notaĵoj de homoj, kiuj plej ofte, sed ne ĉiam, estis veurigataj en specialboatoj, do ne en taksiboatoj, kaj kiuj portadis la notaĵojn en siaj malgrandaj notlibroj kelkfoje nur sur peco da papero. Riĉoj kaj valoroj en nia jarcento lasas esprimi sin en notaĵoj kaj kunporti kiel notaĵoj.

Je la deka kaj tridek alvenis fine la kargopramo, plenigita per bareloj, kestoj kaj sakoj. Dekoj da indiĝenaj viroj kaj inoj transvenis, peze ŝarĝitaj per korboj, en kiuj ili portis kampofruktojn en la urbon, aŭ petatojn, mansaketojn el basto, kokinojn, fiŝojn, ovojn, fromaĝojn, florojn kaj kapridojn.

Barber kaj Dobbs eniris, sed daŭris ankoraŭ pli ol horon antaŭ ol la pramo denove veturis transen. La rivera veturo kontraŭflue daŭris longan tempon, antaŭ ol la albordiĝejo estis atingita. En granda distanco kontraŭ la riverfluo ankris cisternŝipoj, unu apud la alia, por ŝarĝi la nafton kaj por porti ĝin trans la oceanon.

Sur la transflanko de la rivero la trafiko estis simile vigla kaj estis simila foira tumulto, kiel flanke de la urbo. Ne nur en la

fludirekto de la rivero, sed multe pli kontraŭ la fluo, preskaŭ ĝis la riverbuŝo, ankris la grandaj cisternŝipoj.

Iom pli malproksime de la bordo, sur la altaĵoj, troviĝis gigantaj cisternoj, plenigitaj per la valora nafto. Multnombraj tuboj kondukis la nafton el la cisternoj malsupren al la riverbordo. Ĉi tie oni pumpis ĝin tra metaldrattuboj en la grandegajn cisternojn de la ŝipoj. Kiam la nafto estis enpumpita kaj la ŝipo plenigita, ĝi hisis la ruĝan signalflagon, ĉar la kruda nafto eligis gason, kaj malatenta traktado de fajroflamo povis elbruligi la ŝipon ĝis la akvosurfaco.

Aroj de komercistoj ĉi tie vagadis kun fruktoj, papagoj, jaguaridoj, jaguaraj kaj pumaj feloj, simioj, kornoj de bubaloj, malgrandaj palacoj kaj katedraloj artoplene konstruitaj el konkaj, kaj ofertis siajn varojn al la maristoj. Se ili ne povis ricevi monon, ili akceptis ankaŭ aliajn aĵojn. Kostumojn, pluvomantelojn, ledokofrojn aŭ ion ajn alian valorplenan, kiun ili povus interŝanĝi.

La rafinejoj elblovis nubojn el fumo kaj gaso. La forblovita gaso sedimentiĝis en la pulmoj kaj traĥeoj, kie ĝi pikis kiel delikataj pingloj. Jen la homoj tusetis, kaj se la vento blovis tiujn gasojn eĉ transen en la grandan urbon, la tuta loĝantaro sentis sin kvazaŭ en venena forno. La nekutimigintoj, la novaj alvenintoj, ekhavis malcertigitan timeman senton. Ili kaptis sin seninterrompe je la gorĝoj aŭ provis terni aŭ blovi tra la nazo, kaj plej ofte ili ne sciis, pri kio temas. Multaj el la novuloj havis la senton, kvazaŭ ili devus morti, tiel venena estis la pikanta sento en la gorĝo kaj en la polmo.

Sed tiuj, kiuj jam delonge kutimiĝis pri tio, akceptis ĝin facile. Tiom longe, kiom tiu pikanta veneno ŝvelis en la urbo,

fluis la oro tra la stratetoj, kaj la vivo aspektis rozkolora, de kiu ajn flanko oni rigardis ĝin.

Ĉi tie estis la salonoj, unu apud la alia. Ili ĉiuj vivis de la maristoj. La plej bonaj klientoj estis la maristoj usonaj. Ĉar ili ricevis en sia patrolando nek bieron nek vinon nek brandon. Ili ĉi tie faris ĉion, kion ili hejme devis preterlasi, kaj ili drinkis tiom provizige, ke ili bone povis elteni la vivon denove dum certa tempo en sia seka malsprita lando. Ili kutimiĝis pri altaj prezoj por kontrabandita brando. Kaj ĉi tie, kie la prezoj estis normalaj, ŝajnis al ili, kvazaŭ la viskio kaj la biero kostas tute nenion, kvazaŭ ili ricevus ĉion donacite. Tiel migris dolaro post dolaro en la *cantinas* kaj en la koktelejojn. Kaj nur kelkajn domojn apude estis la belaj damoj, kiuj forprenis de ili la restaĵon de ilia mono. Sed tiuj maristoj sentis sin neniam trompitaj. Ili estis feliĉaj, kaj se oni estus forpreninta de ili per malpermesoj kaj leĝoj la drinkadon kaj la belajn damojn, ili ŝarĝus la forprenintojn per miloj da malbenoj. Ili ne bezonis kuratoron. Kaj la marista misio, kiu zorgas nur pri tio, ke la maristoj ricevu puran liton kaj sekan varman kuŝejon, kie ili povas legi gazetojn, estas plej alte estimata de la maristoj. Kiu havas sopiron viziti preĝejon, ĉiam trovas preĝejon, oni ne devas porti ĝin al la maristo ĝis la tagmeza tablo aŭ en la dormhalon kaj tiel naŭzigi al li tie la malmulton de religio, kiun la lernejo ankoraŭ lasis al li. Maristoj kaj la prizongastoj estas la du popolaj klasoj, kiujn oni rigardas kvazaŭ la plej sendefenda predo, kiun oni rajtas plenŝtopi per religio, ĝis kiam ili vomas pro la tronutrigo. Sed tro da manĝo ankoraŭ neniam kaŭzigis bonon. Kaj ĉar ĝi neniam estigas bonon, sed estigas la malon de tio, kio estas intencita, oni surpakas al la krimuloj kaj al la maristoj ankoraŭ pli kaj pli da religio. La krimuloj en la prizono kaj la maristoj sur firma tero, se ili jam elspezis sian tutan monon, formas la plej bonan preĝparohon. Ambaŭ partioj preferus sukan kinejan prezentadon, sed tiun ili ne povas havi por nenio.

Barber diris: „Estas ĝuste tagmezo, ni fakte povus foje surgrimpi cisternŝipon. Eble tagmanĝo flanken falos por ni.“

„Tio ne estas aĉa ideo“ rediris Dobbs, „ili povas nur elĵeti nin, tio estas ĉio.“

Ili vidis stari du virojn kun nudaj brakoj ĉe fruktokomercisto. Barber tuj marŝis al ili kaj diris: „De kiu ŝipo vi do estas?“

„De la *Norman Bridge*. Kial?“

„Ĉu vi jam manĝis?“ demandis Barber.

„Ne, ni estas ĝuste sur la vojo tien.“

„Kiel estus pri tagmanĝo por ni ambaŭ?“ demandis Barber.

„Venu nur tuj kun ni sur la ŝipon. Ili ĉiuj iris transen en la urbon. Amaso da manĝo postrestis.“

Kiam Dobbs kaj Barber horon poste forlasis la ŝipon, ili apenaŭ povis iri plu, tiom plenŝtopitaj ili estis. Ili sidiĝis al muro por unue digesti dum certa tempo. Sed tiam ili maltrankviliĝis, ĉar ili volis iri plu kaj nepre bezonis tranoktejon.

„Ni povas iri per du vojoj“, diris Barber. „Ni povas iri ĉi tie sur la ĉefa vojo, ĉiam restadante proksime de la laguno. Sed mi pensas, ke tiu vojo ne estus bona. Sur tiu iras ĉiuj. Jen troviĝos nenio en la kampejoj, tiuj estas ĉiuj tro inundataj de vagabondoj. Ankaŭ laboro tie ne estas, ĉar venas sufiĉe da homoj!“

„Tiukaze ni ja tute ne devos transiĝi, se tio estas tiel senŝanca“, diris Dobbs malvoleme.

„Ĉu senŝanca? Tion mi ne diris“, Barber defendis sin.

„Nur ĉi tie sur la ĉefa trafikvojo apenaŭ okazas io, ĉar tro multaj tie promenadas. Mi pensas, ke estas pli bone, se ni iros sur la interna vojo. Jen ni trafos sur pli da kampejoj tute nekonataj, kiuj troviĝas pli flanke de la grandaj vojoj. Jen ni preteriros kampejojn, kiuj ĝuste komencas starigi arganojn. Jen ĉiam io estas por fari. Ni iru nun foje ĉi tie perpiede laŭ la riverfluo kaj poste maldekstren, kaj post duono de horo ni estos jam en *Villa Cuauhtemoc*.“

„Tiukaze ek do, se vi supozas, ke tiu vojo estas pli bona“, diris Dobbs.

La tuta vojo estis plena de nafto kaj nenio alia krom nafto. Maldekstre sur la altaĵoj staris la cisternoj kiel soldatoj marŝorde envicigitaj. Dekstre estis la rivero. Baldaŭ la ŝipoj ne plu videblis, kaj la riverbordo fariĝis trarigardebla. Sed la akvo estis kovrata per alta tavolo de nafto, la bordoj estis kovrataj larĝtavole per nafto, kaj ĉiuj aĵoj, kiujn la rivero aŭ la envenanta alta tajdo estis ĵetinta sur la bordon, estis kovrataj de tenaca nigra nafto. La vojo, kiun ambaŭ iris, estis multloke marĉa pro la tenaca nafto, kiu fontis el disrompitaj tuboj aŭ fontis el la tero. Nafto kaj nenio krom nafto, kien ajn oni rigardis. Eĉ la ĉielo estis kovrata per nafto. Pezaj nigraj nuboj blovigataj de la rafinejoj ĉi tien forportis naftogasiojn kun si.

Tiam sekvis altaĵoj, kiuj aspektis pli serenaj. Tie estis la lignaj loĝodomoj de la inĝenieroj kaj oficistoj. Ili loĝis ĉi tie bele kaj enaere, kaj kion ili devis lasi je urba vivo post si, tion ili devis anstataŭi ĉi tie per gramofonoj kaj radioriceviloj. Ĉar reveni ĉi tien vespere el la urbo estis sufiĉe komplikita kaj ankaŭ ne sekura. Sufiĉe da friponoj vagadis ĉie tie, kiuj atendis simplan okazon kaj ne alte taksis la vivon de iu alia.